

Marko Nurmikolu, Minna Mättö

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausuntopyyntö

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövahinkorahastosta (37 §), (VN/11745/2019).

Lausuntopyyntö koskee luonnosta ympäristövahinkorahastolain voimaantulopykälästä (37 §). Ehdotuksella muutettaisiin voimaantulosäännöstä siten, että osa öljynsuojarahastolain pykälästä kumottaisiin suunnitellusta poiketen jo 1.1.2023. Ympäristövahinkolain ennakoidaan tulevan voimaan 1.1.2025. Tällöin tulisi voimaan myös muun muassa öljynsuojarahastolain kumoaminen.

Kuntaliiton lausunto

Ehdotuksen perustelujen mukaan öljyntorjunnan täysimääräinen rahoitus, kuten myös öljyvahinkojen torjuntavalmiuden ylläpidon pääasiallinen rahoitus, tulee ensi vuoden alusta lukien hyvinvointialueen talousarviosta.

Edellisen viiden vuoden aikana (Öljynsuojarahaston tilinpäätös 2021) pelastuslaitoksille on öljynsuojarahastosta korvattu öljyntorjunnan ylläpidosta ja koulutuksesta keskimäärin vuosittain noin 3.5 miljoonaa euroa. Summa ei sisällä varsinaisia vuosittaisia kalustohankintoja (noin 7,5 milj. e).

Ehdotettu ennakkollinen öljynsuojarahastolain pykälien kumoaminen merkitsisi rahaston korvausten loppumista, ensi vuoden alusta lukien, muun muassa edelle mainituista kuluista.

Kuntaliitto esittää huolensa siitä, huolehtivatko hyvinvointialueet täysimääräisesti vastaavasta öljyntorjunnan tason ylläpidosta, kuin osin öljynsuojarahaston korvauksilla on pystytty viime vuosina ylläpitämään. Öljyntorjunnan tason laskeminen johtaisi välittömästi suureneviin riskeihin mahdollisten onnettomuuksien aiheuttamista vahingoista kunnille ja ympäristölle. Kunnat vastaavat muun muassa öljyvahinkojen jälkitorjunnasta, jonka kustannukset riippuvat suoraan öljyntorjunnan onnistumisesta. Mitä huonommin onnettomuuksiin on varauduttu, sitä suuremmat kustannusriskit jälkitorjunnasta kunnille muodostuvat. Öljyntorjunnan tason lasku vaikuttaa suoraan myös lisääntyvänä riskinä laajempiin ympäristön

pilaantumsvahinkoihin. Mahdollisessa onnettomuustilanteessa ympäristö - eläimet, vesistöt, maaperä - on usein suurin kärsijä. Näiden vahinkojen korjaaminen kestää mahdollisesti vuosikautia.

Öljyntorjuntavalmiuden ylläpidon kustannusten siirtäminen hyvinvointialueille ei saa missään tilanteessa heikentää öljyntorjunnan tasoa. Kuntaliitto ehdottaa, että ensi vuoden alusta lähtien öljyntorjunnan kustannusten vastaavuutta arvioidaan puolueettomasti ja läpinäkyvästi.

Kuntaliitto ehdottaa, että voimaantulopykälään lisätään velvoite seurata öljyntorjunnan rahoituksen pysyvyyttä sen tärkeän yhteiskunnallisen edun johdosta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Marko Nurmikolu
Johtava lakimies